

SELETUSKIRI
Haridus- ja teadusministri käskkirja „Noorsootöötajate
koolituste arendamine“ eelnõu juurde

I. Sissejuhatus

Eelnõu kehtestatakse „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuste seaduse” § 7 lõike 2 punkti 1, § 13 lõike 1 ja § 16 lõigete 1 ja 4 alusel ning kooskõlas Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2013. a korraldusega nr 572 „Noortevaldkonna arengukava 2014-2020“ heakskiitmine“.

Eelnõu reguleerib toetuse andmist rakendusasutusele noorsootöötajate koolituste arendamiseks (edaspidi *eelnõu*). Tegevus „Noorsootöötajate koolituste arendamine“ kuulub Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 prioriteetse suuna 1 „Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea haridus osalemaks tööturul“ meetme 1.2 „Õpetajate, koolijuhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamine“ tegevuste hulka.

Meetme tegevuse 1.2.2 „Noorsootöötajate koolituste arendamine“ eelnõus sätestatud tegevuste eesmärk on toetada noortevaldkonna terviklikku arengut, sh töötajaskonna pädevuste suurenemist ja nende arenguvajaduste rahuldamist ning koolitussüsteemi arengut ja selle kvaliteedi suurenemist.

Tegevuse tulemusena suureneb täienduskoolituste kättesaadavus ning paraneb teadlikkus nende tulemustest ja mõjust, suurenevad noortevaldkonna töötajate kutsealased pädevused, sh oskus hinnata oma töö tulemusi ja mõju ning rakendada koolitustel õpitut, toimib koostöö noortevaldkonnas ja teiste valdkondadega.

Eelnõu aitab saavutada noortevaldkonna arengukava 2014-2020 (edaspidi NAK) alaeesmärki 4 „Noortevaldkonna toimimine on mõjusam“ ning STS § 12 lõikes 1 nimetatud meetmete nimekirjas märgitud meetme eesmärki „Haridusasutuste õpikäsitus on isikukeskne, loovust ja innovaatsilisust arendav, haridus on tugevamalt seostatud teadmushiskonna ja innovaatsilise majandusega ning noored on aktiivsed ja ettevõtlikud“.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteosakonna peaekspert Katrin Olt (katrin.olt@hm.ee, tel 735 4073), õigusosakonna jurist Marko Jaeger (marko.jaeger@hm.ee, tel 735 4063), rahandusosakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (inge.oopkaup@hm.ee, tel 735 0279).

II. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga pikendatakse 2015. aastal kehtestatud TAT-i kuni 31.12.2019.

Peatükis 6 punktis 1 muudetakse sõnastust selliselt, et lisaks noortevaldkonna töötajatele suunatud koolitustegevuste kavandamisele ja käivitamisele oleks võimalik viia ellu ka koolitustegevusi toetavaid meetmeid. Eelnev sõnastus käsitles koolitus- ja tugitegevusi ühe mõistena ning jagas koolitustegevused gruppidesse (pikaajalised arenguprogrammid, temaatilised koolitustegevused, piirkondlikku arengut toetavad koolitustegevused, rahvusvahelisest kogemusest õppimist võimaldavad koolitustegevused). Kuna oluline on eristada koolitustegevusi ja tugitegevusi (sh infopäevad, seminarid), tekib muudetud sõnastuse kaudu võimalus tuua välja eri eesmärgil toimuvaid tegevusi ning rõhutada ka tugitegevuste olulisust koolitustegevusi toetavate tegevustena.

Tugitegevused on vajalikud Balti Uuringute Instituudi (2017) noorsootöötajate koolitusvajaduse uuringu andmetele toetudes – ainult 18% noorsootöoga tegelevatest asutustest ja organisatsioonidest on loonud asutuse- või organisatsioonisiseseid strateegilised täiendusõpet toetavad juhised (pikaajaline noorsootöötajate täienduskoolituskava vm) ja järgivad neid, mis viitab vajadusele suurendada tööandjate teadlikkust noorsootöötaja toetamise võimalustest ning enesearendamise ja –täiendamise vajalikkusest. Arvesse tuleb võtta ka seda, et noorte rahulolu noorsootöoga on üldiselt kõrge – Ernst & Young Baltic AS (2015) noorte seas läbi viidud rahulolu-uuringu põhjal on 87% noorsootöö tegevustega rahul, kuid tõmbekeskuses (Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu, Kohtla-Järve) elavad noored on hinnanud oma rahulolu noorsootöoga statistiliselt oluliselt kõrgemalt kui muudes piirkondades elavad noored, mis tuleneb sellest, et kõigis piirkondades ei ole noortel üldse võimalusi, et oma vaba aega sisukalt veeta. Uute võimaluste loomine eeldab aga pädevate noorsootöö korraldajate ja noortega vahetult töötavate spetsialistide olemasolu. Tähelepanu vajab nii noorsootöö korraldajate ja vahetult noortega töötavate spetsialistide võimestamine kui ka noorsootööasutuste ja –organisatsioonide arendamine läbi efektiivse koostöö edendamise erinevate osapoolte vahel (riigi ja kohaliku omavalitsuse tasand, koolitajad, tööandjad, noorsootöötajad, meedia), seega omavad noortevaldkonna (sh noorsootöö kvaliteedi) arendamisel koolitustegevuste kõrval võtmerolli ka tugitegevused (sh teavitustegevused).

Koolitustegevuste gruppide detailne kirjeldus asendatakse üldistatud informatsiooniga selle kohta, mis on kõige olulisem – korraldatakse erineva mahu ja sisuga ning erinevas vormis täienduskoolitusi lähtuvalt noortevaldkonna töötajate arenguvajadustest ja noortevaldkonna arengukava eesmärkidest. Koolituste pakkumist puudutavat infot laiendatakse olulise uue suundumuse esiletoomisega tingimuste kohta, mis koolitatavatele luuakse, s.o üksteiselt õppimiseks, kogemuste vahetamiseks ning koolitustel käsitletavate lähenemiste ja meetodite praktiliseks omandamiseks. Vajadus selle järele tuleneb Balti Uuringute Instituudi (2017) noorsootöötajate koolitusvajaduse uuringu raportis välja toodud soovitustest, muu hulgas sellest, et oluline on tagada efektiivsete enesearenduvormide senisest suurem rakendamine koolitustegevuste raames.

Koolitustegevuste grupe ei kirjeldata enam üksikasjaliselt, et soodustada eri formaatide väljatöötamist ja kasutamist noortevaldkonna vajadustele vastavate koolitustegevustena, tagades paindlikkuse kõige sobivamate lahenduste leidmisel. Sellele, millistes gruppides on võimalik ja mõistlik koolitustegevusi kuni TAT-i lõpuni planeerida, seab muu hulgas piirid eelarve. Näiteks ei ole otstarbekas jätkata TAT-i raames noorsootöötajatele selliste koolitustegevuste suunamisega, mis tugevdavad noorsootöö praktikat rahvusvahelise teadmise ja oskusega, kuna seda eesmärki on võimalik saavutada läbi Erasmus+ programmi.

Peatükis 6 punktis 2 muudetakse sõnastust selliselt, et selgelt tuleks esile ka kvaliteedijuhtimise aspekt, kuivõrd sellega tegeletakse noorsootöötajatele täienduskoolituse suunamisel igapäevaselt, sh koolitajate koolituste toetamise, koolituste kommunikatsiooni ja kättesaadavuse parandamise, analüüside ja uuringute teostamise ja muu kaudu, mis aitab aja- ja asjakohaseid parendus- ja arendustegevusi ellu kutsuda. Täienduse sisseviimisel lähtutakse teaduskirjanduses levinud lähenemisest, et kvaliteet ei teki iseenesest, vaid eeldab teadlikku juhtimist. Balti Uuringute Instituudi (2017) uuringule toetudes võetakse kvaliteedijuhtimisel meetmeid eelkõige järgmiste soovitude järgimiseks:

- 1) erineva tööiseloomuga noorsootöötajate arusaama suurendamine nende rollist ühiskonnas, tööülesannetest, vajalikust pädevusest ja nende töö mõjust noortele;

- 2) noorsootöötajatele noorsootöö ja ühiskonna arengutrendide ning enesehindamise ja –arendamise võimaluste tutvustamine, tugivõrgustiku pakkumine kutse taotlemiseks;
- 3) noorsootöötajate koolitamise eest vastutavate asutuste ja organisatsioonide kaardistamine, nende nõustamine noorsootöötajate koolitusvajaduse väljaselgitamisel, koolitustegevuste eesmärkide seadmisel ja koolituste planeerimisel, s.o pikaajaliste noorsootöötajate täienduskoolituskavade väljatöötamine nendega koostöös;
- 4) e-koolituste kasutamine senisest suuremal määral ning nende ühendamine efektiivsete enesearenguvormidega (*peer learning, coaching*);
- 5) koolituste korraldamine tasemerühmade ja piirkondade kaupa, arvestades võimalikult suurel määral koolituse sihtrühma koolitusvajadusega ning tehes seda sihtrühmale võimalikult lähedal;
- 6) juhtide oskuste suurendamine enesetäiendamist toetava organisatsioonikultuuri loomisel.

Eelnevat sõnastust täpsustatakse selliselt, et tuleks välja, et koolitussüsteemi arendamine planeeritakse nii läbi noorsootöötajate arengut toetava e-õppekeskkonna mitteformaalne.ee arendamise kui ka valdkondliku ajakirja Mihus väljaandmise. Selle kaudu soovitakse ühtlustada informatsiooni, muuta noorsootöötajatele, nende tööandjatele ja noortevaldkonna esindus- ja huvikaitseühingutele kättesaadavamaks noorsootööst professionaalset enesearengut toetavad võimalused ja vahendid ning materjalid, mis aitavad sihtgrupil teadvustada ja analüüsida noorte ja noorsootööga seotud teemasid.

Peatükis 9 tuuakse välja rakenduskava tulemusnäitajate ja VV korralduse väljundnäitajate 2019. aasta sihttasemed.

Peatükis 11 muudetakse eelarve jaotust vastavalt muudetava TAT-i terviklikule mahule 2 004 750 eurot. Eelarvet on vähendatud 1% tulenevalt tehnilisest kohendusest tingitud rakenduskava muudatusest.

III Eelnõu terminoloogia

Käskkirjaga uusi termineid kasutusele ei võeta.

IV Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigusega seonduvat eelnõus ei reguleerita.

V Eelnõu rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja eeldatavad tulud

Toetuse andmise tingimuste elluviimise on rakendusasutuse Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kaasatud elluvijana Sihtasutus Archimedese Noorteagentuur.

Käesoleva regulatsiooni alusel perioodil 01.01.2015–31.12.2019 elluviidavat tegevust rahastatakse 100% ulatuses struktuuritoetusest kogumaksumusega kuni 2 004 750 eurot, millest Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahendid moodustavad kuni 85%, maksimaalses summas 1 704 037,50 eurot, ning riiklik kaasfinantseering kuni 15%, maksimaalses summas 300 712,50 eurot.

VI Eelnõu jõustumine

Eelnõu jõustub allkirjastamisel. Käskkirja rakendatakse tagasiulatuvalt alates 01. jaanuar 2015.

VII Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Sihtasutusele Innove, Sihtasutusele Archimedes ja Eesti Noorsootöö Keskusele.

Reelika Ojakivi
noorteosakonna juhataja

Haridus- ja teadusministri 29. juuni 2015. a
 käskkirja nr 278 „Toetuse andmise tingimuste
 kehtestamine tegevuse „Noorsootöötajate koolituste
 arendamine“ muutmise“ muutmise eelnõu
 seletuskirja lisa

KOOSKÕLASTUSTABEL

Ettepaneku esitaja	Esitatud ettepaneku sisu	Arvestamise/mitte arvestamise põhjendused
Rahandusministeerium	Kooskõlastatud märkusteta.	Arvestatud.
Eesti Noorsootöö Keskus	Kooskõlastatud märkusteta.	Arvestatud.
Sotsiaalministeerium	Kooskõlastatud vaikimisi.	Arvestatud.
Sihtasutus Archimedes	Kooskõlastatud märkusteta.	Arvestatud.
Sihtasutus Innove	Sõnastada käskkirja lisa „Noorsootöötajate koolituste arendamine“ toetuse andmise tingimused“ punkti 6.1 teise lõigu tegevuse kirjeldusena, mitte mõiste definitsioonina, kuivõrd lause eesmärk on kirjeldada toetatavat tegevust, mitte defineerida mõistet.	Arvestatud.
	Sätendada käskkirja lisa punktis 9 näitajate sihttasemed ka 2018. aasta seisuga.	Arvestatud.
	Sõnastada käskkirja lisa punkt 13.4 järgmiselt „13.4 Toetus makstakse elluviijale välja rakendusüksusele esitatud maksetaotluse alusel. Elluviija peab esitama maksetaotluse rakendusüksusele vähemalt kord kvartalis struktuuritoetuse registri kaudu. Ettemakse saamisel tuleb ettemakse kasutamise aruanne esitada rakendusüksusele ettemaksega kaetud kulude perioodile järgneva 15 kalendripäeva jooksul struktuuritoetuse registri kaudu“. Muudatus on vajalik, kuivõrd maksetaotluste esitamisega seotud vorme ei kinnita rakendusüksus, maksetaotlus esitatakse struktuuritoetuste e-keskkonna kaudu.	Arvestatud.